

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВЪТНО БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЪ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ:
в-къ „Добруджа“
ул. „Сердика“ № 3

Годишниятъ вносимъ:
За членове 60 лв
За нечленове 100 лв
За чужбина 200 лв.
За Ажурника 2 долара
Брой 2 лв

Редакт.: П. Господиновъ

ВЪЛНЕНИЯТА ВЪ ДОБРУДЖА

РОМЪНИИ СЕ САМООБВИНЯВА

Въ миналия брой изнесохме нѣкои факти за вършинитѣ злоупотрѣбления и дербечествата отъ цинцаритѣ и корумпиранията ромънска власт.

Фактитѣ които печатаме, иматъ официаленъ характеръ: тѣ сѫ писмо до извѣстителство за тираническия и кримъленъ режимъ въ Добруджа.

Какво по красноречиво потвърждение за защитаванитѣ отъ насъ позиции? Спомозбличенитѣ е на лица. Трябваше да биде свалена разбойническата власт на либералската камарилка, за да разберетъ всички, за да се уверитъ и извесни ромънски срѣди, че Добруджа години подъ редъ е била въ ръцетѣ на една цинцарска дружина отъ мранобѣсници и главорѣзи, начело съ крволюка Ташко Пучеря.

Ние нѣваме основание, обаче, да бждемъ радостни и за настоящето на Добруджа защото — фактически — то не се е промѣнило съществено: много отъ старитѣ гѣшници все още продължаватъ да безчинстватъ, а цинцарскитѣ банди пакъ вилнеятъ.

До кога? Ние желаемъ да правимъ разлика въ режима. При все това, емиграцията е смислена: едно отъ двѣтъ предположения е вѣрно — или управленето на Манну е безсилно да спрѣ колонизацията, или пакъ не е загубилъ за Ромъния всѣкакво значение.

Добруджанската емиграция все още е наклонна да вѣрва, че положението въ Добруджа ще се подобри. Не стане ли това, тя ще е ли логическия заключение за себе си и въ откритата борба ще продължи да отстоява съ още по-голяма енергия позицитѣ си, за като и слѣпнитѣ и глухитѣ разбератъ, че Ромъния е неспособна да гарантира правния редъ въ нещата Родина.

В-къ „Диминица“ (23. I) продължава анекдота си по злоупотрѣбенията съ земитѣ въ Добруджа. Изнасятъ се доказателства, че бившиятъ народенъ представител въ Силистра, Ташко Пучеря, маедно съ завасния капитанъ Драгическу, бившия сенаторъ Нику и др. членове на дружеството „Фруника“, сѫ заграбили и използвали около 2000 хектара пасбища въ с. Бай-Бунеръ.

Вследствие на това, селенитѣ не сѫ могли да се ползватъ отъ пасбището за добитѣка си.

Отъ друга страна, сжщиятъ Ташко Пучеря, за да заздрави политическото си положение и за закрѣвяване на партията си е намѣрилъ начинъ, за да бжде да използвани отъ общинскитѣ съветници, въ повече отъ 80 селски общини, надъ 2000 хектара земя, взета отъ отнетата отъ жителитѣ третина.

Около 900 души общински съветници, членове на либералната партия, сѫ се ползвали отъ 3 или 5 хектара. Поелечето отъ тия общински съветници, не можайки сами да обработватъ земитѣ, оставяли сѫ ги на бившитѣ имъ собственици, като общинскитѣ съветници, наравно съ колониститѣ, сѫ получавали отъ населението по 25 крини на хектаръ — въз основа на заповѣдта на Дуростолския префектъ № 9718 отъ 10 юлий 1928 г.

Ще рече, — пише кореспондента, — че всѣки корененъ жителъ е трѣбвало

крини на общинскитѣ съветници либерали, случайно наречени „колонисти“.

Въ кор спонденцията се изнасятъ документи и на факсимиле, отъ които се вижда, че бившитѣ аграрни Улани и Яковиевъ сѫ давали подъ заемъ държавни имоти за своя лична полза.

Правителственитѣ в-къ „Дрептата“ (21 I) съобщава, че сенаторътъ отъ Калнакра, г. Велю, билъ казалъ въ заседанието на Сената, че Дичану Братичану (синъ на покойния Й. Боатичану — Б. Р.), на чело на една банда, използвалъ и заграбилъ въ Добруджа пространни земи, при пълно нечитане предписанията на закона.

„Като сжщински свикнали, — пише следъ това вестника, — партизанитѣ на бившия режимъ сѫ се нахвърлили върху плодороднитѣ земи на добруджанци, експлоатирайки ги за своя полза“.

Освенъ това вестникътъ изнася и следнитѣ факти: Не бившия либералски депутатъ Ерема сѫ дадени подъ заемъ 200 хектара въ с. Донакъ-Куюджукъ; на бившиятъ сенаторъ Михалеску — 100 хектара въ селата Конякъ-Куюджукъ и Владимирово; на околийския началникъ Бурля — 80 хектара въ село Баладжа; на Заня В силе — 100 хектара въ село Богданово; на Стоянъ Козаевъ, либералски изборенъ агентъ — 80 хектара въ с. Виншоръ; на И. Виче, сжщо изборенъ агентъ — 50 хектара въ Добринчъ.

Въ броя сѫ отъ 24 I в-къ „Диминица“ публикува текста на два официални документи — заповѣди на префектурата въ Силистра — отъ които се вижда, че за незадоволството на коренното население въ Добруджа е виновна и администрацията на бившия режимъ.

Първата заповѣдъ № 378 отъ 4 юлий 1928 г. нарежда: За всѣки посѣтъ хектаръ но-ова шлугѣ колонисти ще получатъ по 20 крини жито или ечеминъ отъ селянитѣ за смѣтка на едната третя отъ земата, която следва да имъ бжде отнета.

Така че Дуросторската префектура подъ управлението на либералитѣ признава въ официаленъ документъ, че сѫ доведени колонисти мачедонци, които, понеже не сѫ си работили сами земитѣ, нито пъкъ сѫ имъ били дадени подъ заемъ съ договоръ, иматъ право да получатъ по 20 крини жито или ечеминъ за всѣкъ хектаръ, обработенъ и засѣтъ отъ нещастнитѣ селяни.

Съ други ауми либералската префектура на Дуросторъ заповѣдава и организира ограбването на селянитѣ чрезъ една система, която не би могла да бжде практикувана дори и въ съветска Русия.

Съ втората заповѣдъ № 9718 отъ 10 юлий количеството на вземаната храна се увеличава отъ 20 на 25 крини, тъй като, — казва кореспондента, — 20 крини на хектаръ се виаѣло много малко.

И в-къ „Лупта“ помѣства статия за положението въ Добруджа, подписана отъ К. Константе, цинцаринъ по произходъ, въ която се казва:

„Колониститѣ отъ Четиригълника, посрещнати съ музика, за да ромънизиратъ древаната провинция на Мирча Стариятъ, завладѣна отъ чужденци (сега автотонии) днесъ се чувствуватъ като въ чужда провинция, защото нито правителствата, нито дори мѣстнитѣ власти не можаха да се издигнатъ на височината на тая национална проблема. Тѣ ги смѣтаха като узурпатори на българското население.“

Защо?

Защото две години се оказаха недостатъчни, за да имъ се дадатъ окончателно и законно обещанитѣ земи. Защото не имъ се даде възможность да си пострѣятъ къщи“.

сенаторътъ Христо Велю въ едно отъ заседанията на Сената:

„Въ окръга на Калнакра за 1928-29 год. се намиратъ дадени подъ заемъ на разни чиновници 8048 хектара земя; 443 хектара се владѣтъ отъ така нареченитѣ ш-Фовеи колонисти, безъ предварително разрешение отъ министерството на земледѣлието.“

Освенъ това, сжщиятъ сенаторъ е прочелъ единъ списъкъ на стопанства, пасбища и гори, дадени за използване на бивши депутати, изборни агенти и др. влиятелни лица отъ бившия режимъ.

Сенаторътъ е поискалъ отъ министра на земледѣлието да вземе мѣрки, за да се премахнатъ тѣя злоупотрѣбления и да се нахванатъ виновнитѣ.

И в-къ „Универсулъ“ (14 I) печата подробни кореспонденции отъ сжщия лица съ пратениитѣ съ единичната целъ да оправдае цинцарскитѣ злочуми и зверства.

Горорейки за нападенията на „комитаджийскитѣ банди“, по чести до 1925 г. и значително намалѣли презъ 1928-29 гд., пише за колонизацията и нейното значение за завърдяване на ромънизма въ Добруджа:

„Земитѣ, получени съ отнемането на 1/2 отъ мѣстното население, правителството рѣши да ги раздаде на колонисти ромъни. Естествено, това съседство съ ромъни, които сѫ решени не само да обезвредятъ стопанствата, но и да бдаватъ източникъ на ромънски животъ въ този край, не значава на българитѣ, които правятъ всѣкакви мжчнотии.“

Враждебнитѣ имъ манифестации взиматъ вече тревоженъ характеръ. Тѣ особено се вълнуватъ по въпроса за третицитѣ, които имъ служи за предлогъ.

Сжщиятъ в-къ въ броя си отъ 20 I подъ заглавието „Олакванията на българитѣ предъ ОН“, пише:

„Смесената комисия отъ представителѣ на министерството на вътрешнитѣ работи и на министерството на земледѣлието, е разследвала на самото мѣсто оплакванията, които българитѣ отъ Четиригълника сѫ подали въ О. Н.“

Комисията е намѣрила, следъ като е проучила всички дѣла, отнасящи се до отнемането на едната третя, че оплакванията имъ сѫ неоснователни. Подписалитѣ оплакванията сѫ заявили, че сѫ поставили подписитѣ си, вследствие увещанията на нѣкои лица, че ще имъ се пвърне отнетата третина отъ земитѣ.

Комисията е събрала всички дѣла, които ще представя въ О. Н. Отъ тѣхъ се доказва, че ромънската държава не е онеправдала никого.

Веднага следъ оттеглянето на българскитѣ власти отъ тая провинция, всички зечи на българската държава, както и на турскитѣ бѣжнци, бѣха завладѣни отъ жителитѣ бългери, които отпосле се представиха като истински собственици, безъ да могатъ да докажатъ законната си собственость надъ тия земи и на тѣхъ държавата взе по едма третя, когато можеше да ги лиши напълно отъ земата, придобита отъ тѣхъ безъ право.

Ромънски шеширми!

И въ ОН и цѣлия цивилизованъ свѣтъ познаватъ вече истинското положение на Добруджа, за да не вѣрватъ на новитѣ влящи измислици.

„Лупта“ (12 I), подъ заглавие „Вълненията въ Четиригълника“, публикува статия, подписана отъ Нуши Тулиу, единъ отъ идеолозитѣ на кучевлагитѣ въ Ромъния, който, защитавайки колонизацията въ Добруджа, казва, че вълненията тамъ се дължали не на колониститѣ, а на българското население.

И тази дърта лъжа нѣма да хване дивитѣ нижда. Всички знаятъ — даме и ромънскитѣ вестници признаватъ, — че

„Универсулъ“ (24 I), като се спира повторно на констатиранитѣ отъ него факти, иска да оправдае „двѣтъ измислици“: оспорването прѣто на държавата да взема една третя отъ земитѣ на коренитѣ жители и оспорването правото на мѣстната администрация да настанява колониститѣ въ домоветѣ и мѣстнитѣ селени.

Накрай, — заключава кореспондента, сериозността въ положението на Четиригълника се състои въ враждебното поведение на българското население противъ всичко що е ромънско. Предизвикателствата идватъ не отъ колониститѣ, а отъ българитѣ.

Стара пѣсенъ!

На тѣзи ромънски лъжи, ние ще противопоставимъ статията на в-къ „Диминица“ отъ 4 I, отъ която правнитѣ следнитѣ кратка извадка:

„Шена хора, — се казва въ нея, — хищни и безъ скрупули, сѫ експлоатирали еднѣко и колониститѣ, облагодетелствувайки едни за смѣтка на други и мѣстнитѣ жители, сведени до сжщински роби, трлници на работенитѣ отъ тѣхъ земи. Ето какво е било години подъ редъ оземляването въ Четиригълника.“

Не може да става дума за националностувата, нито за дълото на ромънизацията на нѣкой префектъ или за патотизма на нѣкои добри ромъни. Думата е чисто и просто за едно безпородно разбойничество, предприето въ голѣма стилъ, съ всички възможни средства и подъ зашитата на едно позволение, което е равнона съучастничество.

Въ кореспонденцията се изнасятъ още и следнитѣ факти: Отъ с. Алфатеръ сѫ били вземани десетина малолѣтни деца съ 5 хектара въ с. Бабунъ, най-младия земледѣлецъ въ сѣта, оземленъ съ 10 хектара въ с. Айдемиръ е Маргаритъ Келинистра Димитру, роденъ въ 1928 год. синъ на колонистъ. Въ с. Бай-Бунеръ, по решение на агрономството сѫ били дадени 504 хектара на Ташко Пучеря като фондъ на клубъ въ Силистра.

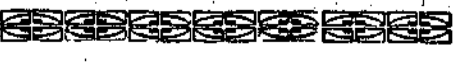
Обещавайки да продължи анекдота си, кореспондента съобщава, че е получилъ нѣколко заплашителни писма; едно отъ които съ козва.

Това се потвърждава и отъ в-ка на проф. Йорга, „Нумуль Ромънеску“ (22 I), който пише текстуално следното: „Решително може да се каже, че полжението въ Четиригълника не ще може да се подобри отъ Смесената комисия, която анкетира положението въ този край. Значитѣ сѫ мно о по-дълбоки отъ погрѣшитѣ административни методи, които се прилагатъ въ добруджанската провинция. Думата е за произвдното прилагане на аграрния законъ.“

Многобройни дружества, образувани отъ политикани, заграбиха земитѣ, припадащи се на колониститѣ и мѣстнитѣ жители, предъ змивайки по неизбеженъ начинъ конфликти между частъ отъ послѣднитѣ и колониститѣ — мѣжденици.

Въпросътъ за реда въ Четиригълника е тѣсно свързанъ съ водената въ тази провинция аграрна политика. Едно измѣняване на аграрната политика автоматично води следъ себе си осигуряването на едно добро съгласие между жителитѣ отъ разнитѣ народности въ тази провинция“.

Какво по красноречиво доказателство отъ това за шовинистическия бѣсъ и денационализаторскитѣ стремежи на познатитѣ ромънски срѣди, които справедливо срещатъ вече неодобрението на и официална Ромъния, и на цѣлия цивилизованъ свѣтъ!

Съобщения на ИК

1. Делегация от ИК последователно направи посещения: на м-ръ председателя г. А. Лячев, който информира за решението на XII конгрес на м-р Т. Кулеви, и едновременно ходатайства за помяването на няколко осъдени добруджанци и на м-ръ А. Буров, с когото имаме разговор върху днешното положение на Добруджа.

2. Във желанието си да даде гласност на конгресните резолюции и на позицията, която Съюзът защитава по отношение на живеещите въпроси, които интересуват добруджанския народ, преведени бяха на български език, както гласуват от XII редовен конгрес резолюции, така и комуникетата на ИК, които в време бяха разпечатани и поднесени на всички делегации и кочувства в страната, на генералитарията на ОН и Съюза на дружествата на ОН, на чужде тръжните кореспонденти и на други частни лица, с обществено и международно влияние у нас и в чужбина.

3. ИК предупреждава всички дружества да бъдат и с време да го информират за опитите на известни заинтересовани лица, които за целта на една чужда пропаганда, осъжда а от последния конгрес, прибягват всичко за да отклонят емиграцията от пътя, който тя си е избрала и начертала. Нашето дело е свято. Нечистите ръце и продажни съвестни трябва да получат заслуженото си.

Грижитъ на „Св. Добруджа“

Така е наредено отдавна: — в къ „Добруджа“ да се грижи за добруджанци, в къ „Македония“ — за македонци, в къ „Тракия“ — за тракийци и т. н. Тъ си следат чисто своите държави и за хорските грижи не им остава време да се занимават.

Но има хора, па и вестници, които, при най голъми свои грижи, се занимават и с грижитъ на другитъ.

Това сж перачкитъ, които по цѣл ден дърпатъ парцалитъ на другитъ; това сж махленскитъ клокарки, които оставятъ тенжуритъ си да загряватъ, само и само да навиятъ на прѣстъ нѣкоя клока по адресъ на кошийкитъ си; това сж слугинитъ, които по цѣл ден предѣвкатъ кусуритъ на господаркитъ си; това е най-после, в. „Свободна Добруджа“, който също така е изоставилъ своитъ държави, свързани поне с името му, и се занимава изключително с хорскитъ грижи. Така напримѣръ, въ него се срещне дълги описания за пораженията, които е претърпяла армията на китайския генералъ Фипевуй, че въ водитъ на Корея демонстрирали американски и английски крайцери, че авганистанския кралъ билъ сваленъ, че въ Елзасъ и Лотарингия — въ върнати къмъ Франция рейнски провинции — имало процесъ

противъ едновременно и завоеватели, че течението Голфромъ било топло и имало опасностъ да изгине, че всички народи по свѣта, сж изключение населението на Добруджа, страдали ужасно отъ неправдигъ въ свѣта.

Цѣла махленска перачка! Дърта перачка, която си зарѣзва прането за да разправа коя жена се развела с мъжа си, кой мъжъ ходѣлъ по кръчмитъ и др. такива.

Въ скоро време ще започнатъ хората да хващатъ този вестникъ с дилѣфъ...

Брутъ

Традиционната вечеринка на добруджанскитъ въ София

Добруджанскитъ дамски благотворителенъ комитетъ на 30 т. м. изнесе блѣскова своята традиционна вечеринка. Военниятъ клубъ бѣ препълненъ с най-отбрано общество. Имаше представител и на Н. В. Царя.

До пжти ще дадемъ подробна информация за тази великолѣпна вечеринка, първа по своята грандиозностъ. Приходѣтъ и бѣ къмъ 50 хил. лв.

Чрезъ пѣсенята за Добруджа

Художникътъ Дим. Теневъ е ималъ похвалната идея да подари чрезъ Добруджанския дамски благотворителенъ комитетъ сумата 500 лева, като начало на единъ фондъ при ИК. Печатаме подолу извадки отъ писмото му:

„Добруджа очаква сплотенитъ усилия на всички нейни синове и дѣщери. Въ борбата побеждава само силнитъ по духу, здравитъ и винаги добри войници.

Какъ да откриемъ въ душитъ си воля за борба и за саможертва? — Трѣбва да окрилимъ душитъ си съ вѣра въ победата, трѣбва да заживѣемъ съ култа на родината.

Пѣсенята — дълбоко националната пѣсенъ, въ която живѣе народността свързана борецки устремъ — ето изпитания пжж, кѣйго сж следвали всички стари народи въ борбата за своето национално самостоятелство.

Жалая да съдействамъ въ това отношение на добруджанската организация. Дърка да разложимъ 500 лева и единъ скромнъ даръ, който моля да се разиграе на американско наддаване и отъ полученитъ по тоя начинъ суми (плюзъ сумата 500 лв.) да се образува фондъ, сж средствата на който да се преизрава: една лирическа пѣсенъ, написана въ народенъ духъ и композирана въ сжщия духъ.

За цѣлѣта да се обяви конкурсъ за журни, на който предлагамъ: Юрданъ Йвковъ, Дора Габе, Ружа Тенева — Северина и П. Господиновъ.

Пѣсенята трѣбва да възпроизвежда сждбата на Добруджа. Конкурсътъ да се обяви между най-младитъ поети (подъ 30 год.).

Дим. Теневъ

Добъръ урокъ

Въ ИК се получи протоколъ № 7 на Разградското дѣло, отъ който се вижда, че състоялото се събрание на дружеството презъ месецъ декемарию единодушно е възприелорешенията на XII редовенъ конгресъ.

Всички резолюции на конгресъ били акламирани. Ще се повърнемъ.

Кого заблуждаватъ?

Провокаторитъ въ нашето движение бѣха огпечатали ругателни дописки отъ Е. Джумая противъ Съюза. Очевидно, съ това тѣ искаха да създадатъ впечатление средъ емиграцията, че добруджанцитъ отъ този градъ сж при малцината врагове на съюзното дѣло. Истината, обаче, е съвсемъ друга.

Печатаме по-долу следното писмо отъ настоятелството на младежката група „Стефанъ Караджа“, изпратено официално чрезъ МС до ИК, което говори достатъчно ясно за приюмитъ на аманиянитъ раздорници:

„Ние, добруджанската младежъ отъ града и околията, — се казва въ това писмо, — се резервираме отъ враждебното настроение между нашитъ бащи и искаме да ни освѣтлите по станалитъ прекрѣкания въ Шуменъ и организационното положение на младежкото добруджанско движение въ България“.

Това е единствената младежка група въ Съюза която — поради факта, че не бѣ на младежката конференция въ Шуменъ — е решила да си изясни известни въпроси, които групичката раздорници умислено раздухватъ и тенденциозно преувеличаватъ.

Дора Габе въ Парижъ

Въ столицата на Франция, отъ името на Славянския институтъ, нашата именита сънародничка, г-жа Дора Габе — Пенева, миналия мес. четѣ две сказки, отъ които едната за Добруджа въ творчеството на голѣмия добруджански писателъ, Йор. Йвковъ.

И дветъ сказки на Д. Габе били посетени извънредно добре. Изнесени сж голѣма вещина, тѣ направилли отличнo впечатление на всички. Поегесата получила сърдечни поздравления отъ видни французи

Единъ юбилей

По случай юбилея на известния български приятелъ и виденъ общественикъ П. Н. Милоковъ, ИК му отправи приветствено писмо.

Въ тържествата, които станаха въ чест на имениния журналистъ и държавникъ, добруджанската емиграция бѣ представявана отъ писателката Дора Габе, която още пребивава въ Парижъ.

ФЕЙЛЕТОНЪ

Филмъ отъ конгреса

(Серия последна)

Това бѣше преди нѣколко години. Единъ селянинъ отъ Добруджа бѣше дошелъ въ София и настоя да го придружа при срещата му съ българския министъръ А. Пожня: — министърътъ, като въздохне при него, изгледа втренчено селянина, после се спусна къмъ него, хвана му дветъ ръце и съ видимо вълнение израз радостта си отъ посещението.

Азъ се отдръпнахъ на страна и се заслушахъ въ оживения разговоръ между двамата приятели. Разбрахъ, че министърътъ, когато е посѣждавалъ Добруджа, винаги е билъ гостъ на селянина, когато се е случвалъ наблизо до негово село и отъ тогава между двамата се е завързало здраво приятелство. И сега, следъ като не бѣха се виждали дълги години, тѣ имаше какво да си кажатъ.

Защо ви разказахъ това? Защото сжщо такава сж срещитъ между нашитъ делегати на нашитъ конгреси. Повечето отъ добруджанскитъ деятели — провинциали и столични — се виждатъ само отъ конгресъ на конгресъ. И понеже милитъ и желанията имъ сж еднакви — все за доброто на дѣлото — тѣ се обикватъ единъ другъ и при срещата си въ конгреситъ отговарятъ крана на събраната община.

Вие бѣте въ Шуменъ, нали? Видѣхте ли нашитъ деятели отъ селата какъ усковряваха крачкитъ си и широко разваряха преданиитъ усмивки на хубавитъ си лица, когато отиваха настрѣху нѣкой тѣхенъ другаръ отъ градоветъ, съ когото не бѣха се видѣли отъ една година? Чухте ли въпроситъ имъ, отговоритъ имъ, възклицианията имъ, радостнитъ подвиквания или тжжнитъ окхания?

Ето го стариятъ учителъ въ с. Бръсленъ, дѣдо Константинъ Симеоновъ, който побѣлъ отъ радоститъ на животъ! Ето го съ неговитъ сини очи, които тъй често съмъ виждалъ пълни съ слъзи, когато въ неговата селска стая сме мечтали за свободата! Ето го Ангелъ Кадиновъ, неукротимиятъ старъ младежъ, шовинистътъ-ро-

мнофобъ, който съ пламъци въ очитъ говори за поробителя, но който не прощава и на своитъ било въ селото, задето „не мируватъ“, било въ София, задето загубили списъка на записанитъ отъ него абонати въ с. Гложено и Бей Аланъ и съ това му създали много неприятности. Той и въ Шуменъ е дошелъ съ откритото си чело, макаръ по него да сж плясали еднаква шибанията и на жандарма, и на властчиешитъ тукъ, и на своитъ дори. Ето го Атанасъ Милановъ отъ Байбунаръ, винаги философски настроенъ; ето го Димитър Бановъ отъ Хързово, винаги заслущанъ и сериозенъ, чакащъ момента, за да се изкаже; ето го бай Иванъ Ковачевъ отъ Голѣма-Ала, който даде джупатъ и на турци и на българци при осемляването на бѣжанцитъ; ето ги, ето ги десетини, стотици вѣрни синове на майка Добруджа, за които конгресната зала е най-блѣсковия храмъ, въ който служи литургия самъ синитъ божий, за които името на Добруджа е загадание на моятъ, за които книгата, въ която сж записани страданията на тази родна земя, е евангелието. Стотици такива хора сж тѣ, които се явяватъ на конгреситъ, за да даватъ вѣра клега за саможертвувание въ името на рождената си майка-земя.

И ние, които познаваме тия хора, можемъ да си представимъ колко велико е възмушението имъ отъ светогатството, което вършатъ московскитъ енуси съ великого дѣло, което делегатитъ изгради въ Шуменъ съ цѣмата на най хубавото, което съхраняватъ въ душитъ и сърцата си. Ние можемъ да си представимъ, че писанията на „Свободна Добруджа“ за шуменския конгресъ сж обезпожили силно делегатитъ, но скоро тѣхното смущение ще да се е превърнало въ безгранична умираза къмъ продаденитъ съвети, умраза, която се носи вече по всички емигрантски книжи отъ Дунава до Черно море. Дори въ Разградъ, дего самогнитъ приятели на Вичева, Никола Чобановъ и Три-

фонъ Калчишковъ, било поради заблуда, или поради нѣкакви други съмнителни съображения, държаха „храбро“ последната позиция на Вичева, за когото Разградъ билъ крепостъ, — дори въ Разградъ, казвамъ, общото събрание, станало миналага недѣля, съ аплодисментни изказало радостта си отъ изключването на продажника и неговитъ псѣга, които заралъ оглозганитъ отъ него кокачета сж готови да джавкатъ до като си изплькатъ отровнитъ езици. „Крепостъта“ на Вичева, последната крепостъ, въ която се бѣше кандидатиралъ преди две години за народенъ представителъ въ листата на комунититъ, кадна позорно предъ можшия образъ на добруджанското единство. Последната му крепостъ сега е Москва, която ще преживѣе жалкия си гренадиръ, който иска да завоюва самъ цѣла Добруджа и да я присъедини къмъ своето ново отечество...

* * *

Делегатитъ напуснаха Шумена съ горди чела. Тѣ изпълниха синовния си дългъ къмъ Добруджа като вѣрни чада.

Тѣ добруджанскитъ сячъ си отива вечеръ дома, следъ като е хвърлилъ семето въ нивата, заравяйки го дълбоко.

Чрнитъ враги, които се виятъ върху нивата му и капатъ по буцитъ, за да кльватъ нѣкое зръно, ровейки съ кривитъ си прѣсти, не го безпокоятъ. Вранитъ не ще попречатъ, щого нивата да се раззеленте и да покрие снагата си съ гжста пшеница.

Така и нѣколко враги въ нашето движение не обръщатъ вече върху себе си вниманието на никого.

Всички срѣди въ София очакваха съ негъртъ не решениата на нашия конгресъ. Очакваха ги затова повече, за да видятъ ще стоегвгствуватъ ли тѣ на оная висота, на която се е издигналъ добруджанскитъ въпросъ, погледнатъ вътрѣшно и международно. И за честта на дванадесетия конгресъ, отъ всички страни идватъ похвалитъ, ч: решениата на конгреса сж мадри. Всички ония, на които добруджанскитъ въпросъ е симпатиченъ, поздравяватъ възгоржено творческото дѣло на Шумен-

ския конгресъ. Отъ него сж недоволен само бухалитъ, лешоядитъ и ония, които се хранятъ съ юдови сребърници. Отъ него сж недоволен, следователно, врагъ-ветъ на добруджанското дѣло и затова отъ ругатъ, клеветатъ и унижаватъ, згъ бравяйки, че волѣтъ като рие съ рогатаси, хвърля боклука на гърба си.

Нича може да не се напомни другъ единъ фактъ? Въ Шуменъ бѣ осветено-новото, съюзното знаме. Знамето на обеднената емиграция, знамето, което изразява еднаквата воля, еднаквитъ желания и е навитъ стремени на всички добруджанци. Щомъ като имаме това знаме, имаме вече много, което трѣбваше на нашето дѣло — символътъ на свободата. Кѣйго вече смѣе да говори противъ дѣлото ни, той се осмелява да говори срещу знамето ни, срещу свободата ни. И да му мисли! Който чупи, ще плаша!

Да благодаримъ тукъ на г-жа Елена Д-ръ Йос. Мугафова заралъ нейната неизчерпаема сила и оудващо постоянство, на които и качества дължимъ въ по-го-лѣма степенъ радостта си да имаме това знаме.

Моятъ филмъ, зная, че не трѣбваше да злоупотрѣби съ вашето търпение. Моля да бѣда извиненъ. Свитъ върху стола си на последната редица, азъ бѣхъ свидетелъ на всичко, което стана въ конгреса. Кълн а се, че въ конгреса станаха само хубави, високопатриотични, велики работи. И затова искахъ да ги споделя съ васъ — да споделя радостта си, защото споделената радостъ е двойна радостъ.

Ако съмъ можалъ, драги читатели, да обрисувамъ предъ свѣтлалитъ ви очи истинския идеалъ на прокуденитъ добруджански чада, участвували въ конгреса; ако съмъ успѣлъ, заедно съ това, да ви прѣлѣя една малка частъ отъ тѣхнитъ грижи, отъ тѣхната любовъ къмъ Добруджа; ако, най-после, съмъ можалъ да изтърна една малка, скрита въздишка, по страдалната ви родина, моятъ словесенъ филмъ тогава е постигналъ цѣлѣта си.

Единъ отъ задната редица

Съюзен секретариат

1. Следующият брой на в. «Добруджа» ще излезе в 4 стр. с устава на Съюза. На всички дружества, които не получават в-ка на връзки, ще бъдат изпратени по 5 броя.

2. Възможно е да се получат суми без означаване за какво се пращат. Тази практика води след себе си гръшки. За да не се обременява Комитета с излишна преписка, нека дружествата своевременно го уведомят с писма за предназначението на сумите.

3. До сега никое дружество не е изплатило припадния му се дълг за изпратените календари. Без средства ИК е във невъзможност да развие и проследява изпълнението своята политика.

4. Във в. «Добруджа» и ИК имат отдална каса, за това и кореспонденцията им се води отдално. Адресът на ИК и на в-ка с стария: ул. «Сердика» 3.

5. Изпълнете окръжно № 2!

6. От следващия брой в. «Добруджа» започва да дава редовно, през седмица специална страница за добруджанката. Очакваме материали от женските групи.

Германия и малцинствата

В резолюцията на нашия XII Шуменски конгрес е направена констатацията, че въпросът за малцинствата — благодарение на бурбата на самите малцинства и тяхните емиграции, а така също и на натиска, упражняван от организирания демократически сили в света — вече е поставен на дневен ред.

Резолюцията констатира също, че — за да избягнат идващата външна интервенция по въпроса — някои държави сами бързат да разрешат миноритарната си проблема, а други, с балкански манталитет бързат да изпреварят външния натиск и идващата намеса, като — чрез масов терор — провокират инороднигъ си населения, за да ги принудят към изселване.

След като конгресът направи тая констатация, в Женева стана известния двубой Стреземан-Залески. Знае се, че измежду всички въпроси от компетентността на О. Н., въпросът за малцинствата е бил най-малко повдиган и разискван.

Това е било така, първо, защото влиятелният държави, членове на О. Н. сж обструирали въпроса, като най-болезнен; второ, защото самия въпрос не бѣ обществено подет, изяснен и изтъкнат като първостепенен и като неотразимо условие за запазване на мира и, трето, защото въ О. Н. липсваше до скоро една демократична велика сила, прѣко заинтересована от проблемата за малцинствата.

Дезет години след войната обстоятелствата се променили чувствително, за да настѣпн промѣна и въ фактигъ. Днес вече победителит не диктуват на барабанъ, а някои от тях твърде мъчно понаягъ последнит на „победата“. Днес вече народит искат миръ, организират се масово въ името на мира и влияят за създаване на условията, които да гарантират желания миръ. Днес вече не само народит, но и правителствата разбират, че миргъ е невъзможно, ако положението, създадено от войната не се измени и подобри. Днес вече е твърде много въглнено сред народит убеждението, че едно условие за мира е да се гарантират на националит малцинства договорнит права и свободи.

Днес вече въ О. Н. заседава съ тяжесть и значение една демократическа и републиканска Германия, представител на която може да удри силно по ма-тата, и да настоява да се постави на разглеждане изцѣло въпроса за малцинствата, защото чувствува задъ гърба си не само републиканска Германия, но така също и демократичното общественно мнение на Англия, Франция и всички културни страни.

Ние виждаме, прочее, какъ проблемата за малцинствата всѣки ден печели теренъ и се доближава до своето решение.

Като ефект от това промѣнено състояние на работит, ние сме свидетели, какъ някои държави, съ демократични управления, сами бързат да обезпечат на своит малцинства гражданскит, политически, народностни и културни права и свободи.

Твърде понятно е, защо Чехославия първа откри тая ера. Една демократическа република не може да търни укора, че третира малцинствата си нееднакво. И ето, съ законъ Чехославия обяви за официален езика и малцинствата си, призна имъ пълно и неограничено право на училища и университети, поддържани от държавата и пр. и пр.

През м. ноември м. г. Пруския ландтагъ гласува законъ за училищата на полското малцинство, който почива на два

крайно демократични принципа. Първият е, че закона ще се прилага, не само въ областит, населени съ компактно малцинство, а навсякъде, дето живѣят полаци. Втория принцип е, че всѣки е свободен да се присъедини и да се зачи ли въ групата на малцинството.

По този начинъ напълно се премахва намѣсата на властта при изчисляване миноритарното население и установяване минималния процентъ за правоуползуване отъ областит на закона.

Ето някои отъ разпореденията на закона: Навсякъде гражданит отъ полска народност или считащи себе си полаци иматъ право да си отварятъ училище. Ако децата сж по вече отъ 40, училището получава 60% отъ нужнитъ за учители суми, субсидия отъ държавата. Изцѣло издръжката е държавна, ако полскитъ ученици съставляватъ по вече отъ 5% отъ общия брой на подлежащит на задължително учение деца въ дадения районъ.

Въ субсидиранигъ полски училища учители могатъ да бъдатъ и полски поданици съ пензъ като въ Полша. Това е, за да не се лишатъ училищата отъ персоналъ.

По отношение програмата — тя е като тая въ германскитъ училища, съ добавка на полско народознание (история и география). Обучението се води на полски езикъ.

Следъ тая реформа, която може да се вземе за образецъ въ материята за училищна автономия на национални малцинства — никакво съмнение не може да има, че Стреземанъ ще може съ още по-голяма сила и основание да удри на масата въ ОН и да иска международна санкция и интервенция въ полза на всички малцинства въ Европа.

И тази намѣса не ще закѣснѣе, защото — подъ натиска на демократическото общественно мнение — Англия, дори подъ управлението на консерваторит, е вече ориентирана къмъ една нова политика, въ която въпросътъ за малцинствата ще заема едно първо мѣсто.

И понеже активността на смитъ национални малцинства и на тяхнитъ емиграции има добъръ дѣлъ въ тази еволюция на силитъ и ориентация на държавит, — нашия Изп. Комитетъ трѣбва съ удвояна енергия да продължи пропагандата си въ полза на добруджанската кауза, а емиграцията ни да даде моралната и материална своя подкрепа, за да може Комитетътъ да развие максимумъ инициатива и активностъ.

Ас. Господиновъ

Бѣглецъ

Три дни валя бѣлия и мекъ, като детски длани, снѣгъ и покри безкраинитъ добруджански поля. Подъ неговата плащеница заспаха своя майчински сънъ нивитъ, скрили подъ топла пава зачатие на новъ животъ, на богата жътва, която ще изпълни съ пѣсни и радостъ всѣка селяшка хижа.

Още не беше се разсъмвало, когато по затрупания съ дебелъ снѣгъ пътъ, като черна сѣнка, затича единъ човѣкъ.

Той сѣкашъ излезе изподъ бѣлата пелена и само буднитъ кучета се сепнаха отъ бързитъ му стѣпки и тяхниятъ лай се разсипа изъ бѣлата тишина, но тя бърже го погълна.

Човѣкътъ бързаше изъ студената предутринъ, краката му затѣваха въ снѣга, и когато се обърна, за да си поеме дѣхъ

Да се разберемъ

Бо шевишкиятъ в. „Младежка дума“ печата статия за фамозния и нещѣстливъ ДМС. Въ нея се казва, че м-ръ Лачевъ билъ разрешилъ конгреса му „само за лице“, а Шуменския окръж. у тѣхъ го разгонилъ.

Позната болшевишка маневра: срѣдъ добруджанци провокаторитъ отъ „Добруджанско знаме“ разарватъ, че добруджанци били разтурили конгреса имъ, а срѣдъ комуниститъ — друго. За всѣки случай и теория!

Следватъ следъ това лъжитъ: ДМС, м каръ че нѣмаше конгресъ, не се провалилъ — провалили сме го ний, защото нѣмаше младежка конференция и си избраме на нея Младежки секретариатъ. Въ статията се говори още и за „извършената работа“ отъ несъстояния се младежки конгресъ. Халюциниститъ не спиратъ до тукъ — комунистическиятъ в-къ пише (и тѣзи пѣжъ си разкрива картигъ!) че конгресътъ (!) билъ решилъ добруджанската младежъ да последва примѣра на Москва.

Цитираме текстувално: „Конгресътъ високо изтигна знамето на единната борба... съ прокудената въ България младежъ... и съ българска социалистическа зарѣчена народна младежъ за премахването на националното, социално и духовно робство, за премахване империалистическия гнетъ и извоюване на Бакинската федерация“.

Всѣ въ сжщата статия ИК се таксува като врагъ на добруджанското дѣло. Непосредствено до нея е отпечатано нѣкакво комунистическо писмо отъ управителния му комитетъ. Какъ ДМС има новъ управителенъ комитетъ, когато нѣмаше конгресъ! Това, обаче, не е най-веселото: въ сжщото комунистическо писмо, че ДМС ималъ „свои уставъ“ и „свои конгресни решения“.

И това, ако не е цинизъмъ, здраве му кажи! Преди всичко ДМС не сжществува, нѣма младежки групи, не е ималъ конгресъ, нѣма и уставъ: до сега, използвайки нещѣстното на властата, групата провокатори си служеха съ заверенията устѣ на младежката група (старата) при д-во „Добруджа“, който отдавна е анулиранъ.

Комунистически бѣзчестия! Мисълта на нашия учителъ, покойния вече Вл. Поповъ, че ДМС е бюро за организирание адепти на болшевизма — денъ изъ д-во блѣскаво се потвърждава отъ фактитъ.

Младежи, призрете провокаторитъ и раздорницитъ, които скрити задъ ДМС искатъ да изкористятъ вашия идеализъмъ за целитъ на чуждата пропаганда и партизанството!

Спмнямъ си...

На трибуната въ салона на Чинювического д-во изключения П. Вишевъ се бѣ качилъ да каже слово. Щомъ зае трибуната, той се огледа, като че ли искаше да си припомни нѣщо. Въ залата бѣ тихо, но той чуваше глъчъ, шумъ и викове: долу, вънъ.

Никой не се обажда, а той слуша. Внезапно се проясни, махна съ ръка и виденията изчезиха.

Спомни си той какъ една нощъ, презъ 1925 г., тукъ имаше конгресъ. Въоръженъ съ папка, пълна съ документи, той на лѣво и дѣсно шумѣше за своитъ дѣла. Вдигна се глъчъ и конгресътъ реши: Исключога го изъ редоветъ на добруджанскитъ дѣлци за една година, защото много се е „престаралъ“ въ дѣлото.

Въ душата си той се прекръсти: Боже

Съюзна поща

ИК получава ежедневно съ десетки писма отъ дружествата, на много отъ които секретариатътъ нѣма нужното време да отговори. Други носятъ личенъ характеръ. Трети не сж толкова спѣшни. Четврти иматъ осведомителна целъ и т. н.

Комитетътъ съ радостъ отбелязва тази оживена кореспонденция, която е лишно доказателство, че Съюзътъ проявява похвална и интензивна дейностъ.

с. Стамболово. — Членътъ отъ ВДСС, уважаемия г. Ник. Петровъ, съ едно трогателно писмо до ИК, следъ като го похвалва и му дава своитъ ценни настрѣчения, изпраща 1000 лв. авансъ за съюзния календаръ. Всичко това говори много ласкаво за личността на г. Петровъ. Докато има деятели като него, добруджанското дѣло сигурно ще се увѣчае съ успѣхъ.

с. Бръшленъ. — К. Симеоновъ. Благодаримъ ви много за изпратенитъ материали.

Всички добруджанци, особено членоветъ на ВДСС, трѣбва най-редовно да информиратъ редакцията и ИК за положението въ Добруджа и исканията на организираната добруджанска емиграция.

Членоветъ на ВДСС сж просѣтителитъ припала на ИК, — водачитъ на емиграцията. Тѣхнитъ тактъ и безкористната имъ служба за Добруджа е гаранцията за успѣха на дѣлото.

† Никола Пѣевъ

Починалъ е скоропостижно заслужилъ и обичанъ отъ всички членъ на Кюлюклийското д-во, Никола П. Пѣевъ, 87 год. старецъ, роденъ отъ с. Орешъ, Букурешко.

Покойния е проявилъ трогателна привързаностъ къмъ I Соф. дивизия, на която е билъ въ услуга презъ войната. Следъ демобилизацията дѣло Никола билъ щедро възграденъ за патриотическата си дейностъ.

Дълги години, поекрани въ изгнание — въ непосилна борба съ земята — изтощилъ силитъ му и той склопи очи, като мъченикъ на дѣлото за освобождението на поробената Добруджа.

Почивай въ миръ, сжлти старче! Твоятъ смиселъ и влчи, които останали въ предѣлитъ на поробената Родина, чрезъ свѣтлата ти паметъ винаги ще си спомняемъ за бурбата, която чака задружнитъ усилия на всички ни.

Поклонъ,

Дим. Нѣиковъ

пази и речъ — „Мечка страхъ, менъ ене страхъ! И почна своята оправдателна речъ.

Често се спираше, защото виденията го смущаваха и най-после слѣзе отъ трибуната, но пакъ изключоленъ.

Попитахъ го: „Докторе за пръвъ пътъ ли влизашъ въ тоя салонъ и не ти ли напомня той нѣщо?“

„Спмнямъ си... Вие нарочно сте избрали тоя проклетъ салонъ. Изкаратъ ли те отъ тукъ, нѣма връщане.“

Той си огиваше.

Единъ му се обадилъ:

„Докторе, на добъръ пътъ!“

Вичевъ стон на вратата, обронилъ глава, вики своето стадо и го подкара:

„Тукъ нѣма ханрѣ. Ако всички салони ми предѣлватъ все такава прокоба, ще трѣбва да се дири манастиръ.“ Гримъ

ония, които утре трѣбваше да станатъ тѣхни роби.

Той си спомняше какъ тогава неговитъ по-голямъ братъ и сестри, баща му и старитъ — изплашени — се скриха въ склупената, малка варосана стая, какъ майка му коленичи предъ кандидото и колко мжка горѣше въ блѣдното лице на Богородицата, която, кой знае защо, бѣше прикована о потъмнялия иконостасъ. Той гледаше тогава смугленъ и недоумяващъ близинитъ си, неразбираше мжката, която ги бѣше разплакала, но струваше му се, че ако Богородицата не бѣ прикована о иконостаса, тя негли щѣше да слезе отъ тамъ и да ги утеши.

По сетне, когато отрасна, той рабра какво голямо страдание бѣ влѣзло въ бедната му кѣща, какво голямо страдание бѣ разперило чернитъ си крила надъ родната му земя, надъ рлдинитъ утари, надъ

Болшевишката служба на провокаторитѣ

Койго познава сжцността — теоритическата и тактическа сжцност — на болшевишката, ще знае, че „Св. Добруджа“ е единъ отъ многото органи на залграничната съветска пропаганда, съ централа въ Виена и агенции за Балкана, въ Солунъ и Цариградъ, а наскоро и подагенция въ Одринъ.

Една отъ най-деятелнитѣ секции на тая централа е секцията за националнитѣ въпроси. Вънѣ отъ отдѣлнитѣ вестници, отъ рода на „Свободна Добруджа“ и „Добруджанско знаме“, каквито болшевишката при ганда поддържа въ всяка страна — въ чужбина излизатъ възможни периодични издания и отдѣлни книги, които тайно, увити обикновено въ най-реакционни чужди вестници, се разпространяватъ, разбира се безплатно, въ всички страни. Главния органъ, който дава нигифата на другитѣ отъ рода на „Св. Добруджа“ и „Добруджанско знаме“, и отъ дето тия последнитѣ черпятъ директивитѣ си, е списанието „La Federation Balcane“, излизащо едновременно на Французки, нѣмски, български, ромънски, сръбски и гръцки езици. Това списание излиза въ Виена и е органъ на тамошната болшевишка централа.

Знае се, че болшевицитѣ не сж и не могатъ да бждатъ националисти. Напротивъ, и за разлика отъ социалдемократитѣ — тѣ решително отричатъ националистата, като исторически фактъ, и се явяватъ фанатизирани интернационалисти. И защото сж такива, всички болшевици дори подкупнитѣ имъ аргати, като Д-ръ Херостратъ Хамелеонски, ситатъ за гордостъ да презиратъ всѣкого, който нѣма тѣхнитѣ понятия за националността.

Затова, на подбивъ тѣ наричатъ социал-патриотъ всѣки социал-демократъ. Очевидно, иронията пада върху втората дума — патриотъ. Ако социал-демократъ, който не може да се обвини въ шовинизъмъ и патриотарство, но за когото националността е фактъ и факторъ — се подбива и иронизира — може човѣкъ да си представи вече, какво е истинското отношение на болшевицитѣ къмъ националнитѣ въпроси, изобщо.

Не е ли ясно като бѣлъ денъ, че болшевицитѣ — решителни врагове и иронизатори на всѣка идея за народностъ и национална борба — се вивкватъ въ националнитѣ движения, не за да ги обслужатъ и подпомогнатъ като такива с. р., като национално-освободителни, а за да ги изкористятъ за една своя цель. Трѣбва човѣкъ да е много наивенъ, за да не може да види вълка подъ агнешката кожа.

Ето на кратко болшевишката теза и нейната тактика.

— Да се събори и разруши буржоазно-капиталистическия общественъ и стопански строй — е една историческа-задача. Само следъ това ще бжде възможно една пролетарска диктатура да премахне всички обществени злини, които днесъ тежатъ върху човѣчeskия родъ.

— За тая историческа и решителна задача трѣбва да се привлекатъ и спечелятъ всички експлоатирани класи и съсловия въ отдѣлнитѣ държави и въ цѣлия свѣтъ.

— Що се отнася до начинитѣ и методитѣ — само едно масово и повсемѣтно революционно повдигане може да срази буржоазно-капиталистическата система и въдвори тържеството на пролетарската диктатура. Отъ тая гледна точка, всички демократически методи за обществено въздействие и преустройство, които основаватъ своята акция на цѣкакви органи-

зиращи, просвѣтени и дисциплинирани народни маси и тѣхнитѣ методични борби — сж заблуда и предателство. Едно стихийно революционно повдигане на експлоатираната беднота, за да се събори капиталистическия порядъкъ, и една диктатура на просвѣтеното и смѣло малцинство, за да се изгради новия строй — ето това е нужно, а всичко друго е социалпредателство и демократическо развращение и заблуждение.

— Но тѣя като за тая голѣма задача силитѣ на пролетарията не стигатъ, особено въ странитѣ съ по слабо индустриално развитие като България, и понеже пролетарията въ индустриалнитѣ страни, заблуденъ и корумпиранъ, се влечи следъ социалпатриотитѣ и тѣхнитѣ демократически илюзии — нужно е, за събарянето на буржоазно-капиталистическия строй, да се привлекатъ и спечелятъ всички недоволници въ свѣта, каквато и да е причината за тѣхното недоволство, като къмъ всѣка недоволна група се нагоди особена тактика, изхоляща отъ болното и мѣсто.

— Следъ селската беднота, която трѣбва да се привлече, като се насити нейния дребнобуржуазенъ гладъ за земя — най-важна задача е да се спечелятъ за дѣлото на свѣтовната революция погннатитѣ колониални народи и поробенитѣ национални малцинства, и тѣхнитѣ емиграции. И единитѣ, и другитѣ, наистина, сж заслѣпени и се въздушевяватъ отъ дребно буржуазни идеали за национална свобода и независима държава, но това не е сжщественно. Важното е да се повдигне и използва тѣхното недоволство и да се наочи то сръщу империализма на буржуазнитѣ правителства, въ името на тѣхнитѣ национални тежнениа. Успѣе ли се въ това — да се направи всичко възможно, за да се надскочатъ тѣснитѣ рамки на националнитѣ борби и да се прелѣе движението въ широкитѣ ули на социалната революция, които се доведатъ борящитѣ се до убѣдението, че истинско и пълно освобождение не може да има при господството на буржуазията и че се касае да се разрушатъ оковитѣ на робството, изобщо, а не да се замѣни господството на една чужда буржуазия съ това съ една национална буржуазия.

Ето цѣлата политика и тактика на болшевицитѣ. Огявлени противници на националността, изобщо, тѣ се вивкватъ въ националнитѣ борби по всички меридиани на земята — съ еднаква ревностъ въ Китай, и въ Индия, и въ Елзасъ, и въ Добруджа, но не защото се въздушевяватъ отъ чувствата, идеалитѣ и стремленията на поробенитѣ народи за национална свобода и независимостъ, а защото се надѣватъ, че като хвърлятъ свѣта: — работници, селяни, колониални народи, поробени малцинства, емигранти и всичко недоволно, — въ бунтъ въоръжено въстание и революция — ще успѣятъ въ своята собствена цель — да съкрушатъ и съборятъ буржуазно-капиталистическия строй и въдворятъ своята диктатуръ въ свѣтовенъ мащабъ и по тая начинъ преди всичко спасятъ себе си и своята диктатура въ Русия.

Тая е политиката и тактиката на болшевицитѣ. Тя се провежда въ разнитѣ страни различно — нѣкъде открито, другаде прикрито, чрезъ подставени и подкупени лица, както е напр. въ България следъ злополучния революционенъ опитъ презъ 1923 - 1925 година.

Който познава тая тактика, ще знае, че „Свободна Добруджа“ и „Добруджан-

ското знаме“ сж органи на тая болшевишка политика средъ добруджанската емиграция и тѣхното редовно излизане (въ него сж разни иллюстрации и често въ 6 и 8 страници) се дължи на субиднитѣ, които се прашатъ, или направо и лично се получатъ отъ Виенската болшевишка централа.

Поради това, че болшевишкитѣ организации у насъ сж поставени внѣ отъ закона, наемнитѣ около Св. Добруджа и Добруджанско знаме се нагаждатъ и не излизатъ съвсемъ открито. Напротивъ, често се запсватъ въ буржуазни партии и като такива вършатъ своята работа. Обаче, колкото и да се прикриватъ, не могатъ да скриятъ на кой господаръ служатъ. Само така се обяснява, защо въ тия вестници постоянно се пише за Китай, Авганистанъ, Индия, Египетъ и всички колониални въстания. Само така може да се разбере смисъла на лозунгитѣ които тѣ издигатъ за единенъ фронтъ на всички потиснати народи и поробени малцинства, въ съюзъ съ всички експлоатирани и угнетени класи и съсловия. Само така става ясно, защо тѣ искатъ да поставятъ за задача на нашия съюзъ болшевишката формула за федеративна балканска ренублика, очевидно по подобие на руската съветска федеративна република. Само така, понататъкъ, ще се разбере, защо завчера т. н. работнишка партия е отправила покана до добруджанския младежки съюзъ да влезе за общинскитѣ избори въ „блока на труда“ и се нареди въ фронта сръщу кържавата буржуазна диктатура. Само така ще се разбере, какъ е било възможно члена на буржуазната демократическа партия, П. Вичевъ, да бжде кандидатирани за депутатъ въ разградска колегия въ листата на работническата партия. Още много работи могатъ да се обяснятъ само така: на примѣръ, защо Д-ръ П. Вичевъ ходи 2-3 пѣти въ годината въ Виена; какво прави Върбанъ Петровъ въ Цариградъ, какъ Св. Добруджа и Добруджанско знаме могатъ да излизатъ редовно, като се изпращатъ безплатно и редакторитѣ имъ сж безъ професия и занаятъ и пр. и пр.

Да разкрива ролята на продажничитѣ и наемнитѣ около Св. Добруджа и Добруджанско знаме, за да се разбере смисъла и цѣлата на тѣхната борба противъ съюза „Добруджа“ и неговитѣ скромни дейтели, е дългъ на всѣки истински добруджанецъ. Да изпълнимъ тоя дългъ, за да не остане единъ честенъ добруджанецъ подъ знамето на болшевишкя разколъ — нека само подкупенитѣ наемници останатъ тамъ, за да ги види и оплюе цѣлата емиграция.

Злободневка

Подслушанъ разговоръ въ трамвая

— То не е вече кварталъ, а цѣлъ градъ. Има нужда отъ вода, канали, тротуари, сгурия. Та затова си избрахме единъ благоустройственъ комитетъ, за да погича...

— Кжде да погича?

— При кмета, при гъзъ, оня, да отпуснатъ това, да дадатъ онова! Нали виждашъ, като се разкаля, гледаме си кжщитѣ отъ шосето — не можемъ да стигнемъ до тѣхъ. Но ето, че ноза на ония усети нѣщо и взе да се въвѣра...

— На кои, бѣ?

— Ония, дето говорятъ за федерация съ власи, ц-нциари, персияци...

— Я остави тия хлапета! Лаятъ си по слона...

— А бе хлапегни, ама има между тѣхъ и дърги магарета!

— Е, че какво н-кажъ?

— Дърво искатъ!

— Не се ядо-вай, холанъ!

— Азъ не се ядо-вамъ, но се срамимъ предъ хората. Въ недѣл бѣхме свикали събрание на кварталцитѣ, за да поставимъ на разискване нѣкои въпроси въ свързка съ кварталнитѣ нужди. Бѣхме поканили царибродски и македонски бѣжанци. Ради Ганчевъ откри събранието и направо постави въпроситѣ: — въпроси, които не излизатъ по далечъ отъ крайнитѣ кжщурки на квартала. Но какво значатъ нашитѣ милки квартални нужди въ сравнение съ колониалнитѣ нужди на всички поробени хора подъ небесния сводъ, за които се грижатъ една шепа наши малчугани, предводителствувани отъ Вичева, новоизпечениятѣ нинте, националистъ... Единъ следъ други Вичевъ, Дим. Ганчевъ, Коначкиевъ, Паневъ и нѣколкома още готовани станаха да ни убеждаватъ, че сами ние нищо не можемъ да направимъ, че трѣбва да си подадемъ ръка съ всички експлоатирани, онеправдани и потиснати, че безъ трудовия блокъ ние много щѣли сме да гавимъ кълята...

— Ами тѣ все като добруджанци ли се представиха?

— Разбира се! Какви едри съззи самороятъ за Добруджа!

— Не ги е срамъ! Отъ тѣхъ по-вечето не знаятъ Добруджа дали е на западъ отъ София, или на югъ! Тѣ и на картата не могатъ да ти я намерятъ! Тѣ сж изпечени комунисти и сж изпратени сега средъ редоветѣ на добруджанскитѣ бѣжанци, за да имъ правятъ магии съ московски билки. Тѣ сж родени далечъ отъ Добруджа и затова за нея не милеятъ!

— Ами Вичевъ не е ли роденъ въ Добруджа? Защо тогава не я милѣе?

— Вѣрно, въ Добуджа е роденъ, но той претърпѣ една катастрофа, при която неговиятъ мозъкъ пострада и затова му сложиха чуждъ мозъкъ.

— Та както и да е, тия приятели си изкараха грамофоннитѣ плочи и си отидоха, при видното негодувание и на Ради Ганчевъ и на Трифонъ Трифоновъ...

— Какъ? Нима и Трифоновъ бѣше? Мигъръ той приема да присѣтствува на такива събрания, свикани въ крѣчма?

— Вѣрно, че той е свикалъ да посещава само великосвѣтски салони въ европейскитѣ столици, дѣто се стѣпва само по лѣсковъ паркетъ съ лачени пантофки и дѣто крѣста трѣбва винаги да е пречупенъ, но добруджанскитѣ бѣжанци сж толкозъ близо до сърдцето му, шото зарадъ тѣхния интересъ той е готовъ дори да бжде избранъ за общински съвегникъ, само и само да имъ бжде полезенъ... Той, макаръ изборитѣ още да сж далече, нѣколко пѣти посетѣ нашия кварталъ и издействува да бжде изпратена сгурия...

— Чу ли какво се говори за събранието въ квартала?

— Чухъ. Сега анджакъ трудовиятъ блокъ не можелъ да рѣчита за успѣхъ въ квартала, следъ като кварталцитѣ чуха неговитѣ оратори.

— Нѣщо друго да си чулъ?

— Още и това, че кварталцитѣ не искали да поставятъ вълцитѣ да имъ пазятъ сгадото...

Кондукторъ № 45

Печатница С. М. Стойковъ — С. Фия.

безкрайнитѣ ниви, които се превиваха отъ тежки класове, поени съ робска кръвъ и робски съззи. Той всичко разбра. А веригитѣ, съ които бѣше окованъ, го пришиваха и събуждаха съ страшната си пѣсенъ и крещяха въ ушитѣ му непрекъснато, зловещо, неуморимо: Робъ! Робъ! Робъ!...

Тѣ въ нерадостъ и робия разцѣфна младостта му, тѣ се заанзаха въ черенъ нанизъ неговитѣ младежки дни...

Всѣко робство иде съ палачитѣ си. Палачи нахълтаха и въ родното село на Станю. Но единъ отъ тѣхъ бѣше най-жестокъ и най-черенъ. Ехъ, една ли кжща зачерни той, една ли майка разплака, единъ ли животъ откоси, една ли мома посрами, единъ ли гробъ изрови съ кървавитѣ си ржце? И ей го на — ненаститенъ — той посегна снощи и на него-

на кѣра и когато се върна въ кжщи видя, че оплакватъ живъ мъртвецъ. Пригъмня предъ очитѣ му, нѣщо се сви въ сърдцето му и го изори, като въгленъ, той заргъшна вратата следъ себе си, старчески, разплаканъ гласъ изгича следъ него: Синко, синко!, но не го догони, не го спря.

По ле въ крѣчмата... Станчо не си спомняше, какъ стана всичко това. Нѣкаква мъгла имаше предъ очитѣ му. Спомняше си само, че замахна съ ножътъ си веднажъ, дваждъ и преди да успѣе да издвика, пиянитѣ зѣръ се захлюпи върху масата, обяня въ нечистата си кръвъ. Сетне Станю изгича на улицата, скри се въ плевника на чичови си, прекара една безсънна ношъ и когато селото още спеше — като подгонена сърна избѣга отъ гнездото си, въ което се бѣ родилъ, въ което за пръвъ пѣтъ го бѣ целунало слы-

си пазви сждбата и неизвестността.

Тамъ — задъ него оставаше всичко скжпо, най-скжпо на земята — родината, бащината кжща, разплакванитѣ очи на майката, а хей тамъ — предъ него черната неволя на дѣгнаничеството...

Може би бѣше пладнѣ когато бѣглетѣ стигна, отмалчалъ, до граничния камѣкъ. Той се спря, огледа се наоколо си — навсѣкжде предъ очитѣ му бѣлѣше чистиятъ снѣгъ, и като протѣгна старчески ржце, стърчаха голитѣ клони на дърветата. Викаха ли го да се върне или му сочеха тѣмнитѣ и безрадостенъ пѣтъ, който се разкриваше предъ него, и по който той неизбежно трѣбваше да трѣгне?

Една страшна, безкрайна болка притисна сърдцето му, едно сподадено до сега ридание, ражъса волята му и беглетѣ, като подкссенъ, падна върху бѣлия

влажната черна прѣстъ. Тѣя целуваше и сѣкашъ се мъчеше да сграбчи цѣлата родна земя въ ржцетѣ си и да я отнесе съ себе си задъ граничния синуръ, тамъ, кждето тя нѣмаше да бжде черна робиня и той жалкъкъ робъ. А сетне започна да дѣлбае стървено съ коравитѣ си ржце влажната прѣстъ, напълни шепитѣ си, притисна ги до пазвата си, затича задъханъ, и като ранама птица, премина отатѣкъ, кждето живѣеха свободни и волни негови братя...

Васка Павурджиевъ

Добруджанската младежъ не мисли, че трѣбва да се въвѣра и припрѣчва дейността на емиграцията. Напротивъ, шя мощно заявява, че е в ецѣло въ услуга на добруджанскитѣ освободително дви-